

ГРАМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Вдовиченко Ольга Олександрівна

здобувач вищої освіти факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національний авіаційний університет

УКРАЇНА

Переклад міжнародної документації вимагає відповідної компетенції та достатніх фонових знань, адже має безліч сталих виразів, визначень юридичної тематики, запозичень з інших мов, до прикладу з латинської та французької. Проте, переклад таких текстів має і певні особливості, зокрема граматичні. Візьмемо до уваги таку граматичну конструкцію як інфінітив. Існують різні способи його перекладу: за допомогою іменника у функції підмета, інфінітивної конструкції у функції обставини мети, неозначеної форми дієслова тощо [1]. Наведемо приклад з Загальної декларації прав людини ООН:

...the obligation of States under the Charter of the United Nations is to promote universal respect for [2]. – ...за статуттом Організації Об'єднаних Націй держави зобов'язані заохочувати загальне поважання [3].

The State Parties to the present Covenant undertake to guarantee [2]. – Держави, які беруть участь у цьому Пакті зобов'язуються гарантувати [3].

Варто звернути увагу на те, що у наведених вище прикладах інфінітив перекладається за допомогою неозначеної форми дієслова, що є дуже поширеним для такого типу документів.

Слід зазначити, що достатньо поширеним є застосування перекладацької трансформації додавання, наприклад:

The State Parties recognize the right of everyone: a) to take part in cultural life; b) to enjoy the benefits of scientific progress and its applications; c) to benefit from the protection of the moral and material interests... [2]. – Держави визнають право кожної людини на: а) участь у культурному житті; б) користування результатами наукового прогресу та їх практичне застосування; с) користування захистом моральних і матеріальних інтересів... [3].

Застосування цієї трансформації має на меті введення в переклад лексичних елементів, що відсутні в оригіналі, з метою правильної передачі смислу речення (оригіналу), що перекладається, та/або дотримання мовленнєвих і мовних норм, що існують в культурі мови перекладу [1].

Розглянемо застосування дієприслівників та дієприкметників. В. І. Карабан стверджує, що дані конструкції перекладаються особовою або неозначеною формою дієслова-присудка у складі підрядного обставинного речення (яке приєднується сполучниками «коли», «якщо», «оскільки» та ін.), активним дієприкметником, прийменниково-іменниковим словосполученням, дієприслівником доконаного виду, дієприслівником тощо [1].

Considering the obligation of States under the Charter of the United Nations to promote universal respect for, and observance of, human rights and freedoms [2]. –Беручи до уваги, що за Статуттом Організації Об'єднаних Націй держави

зобов'язані заохочувати загальне поважання і дотримання прав і свобод людини [3].

У наведеному вище прикладі маємо дієприкметник I, тобто дієприкметник активного стану і спостерігаємо, що дієприкметник під час перекладу перетворюється на дієприслівник. Розглянемо інший приклад:

Recognizing that the child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding [2]. – Визначаючи, що дитині для повного і гармонійного розвитку її особи необхідно зростати в сімейному оточенні, атмосфері щастя, любові і розуміння [3].

Даний приклад підтверджує наведене вище твердження, що доводить, що такий спосіб перекладу має широке застосування у перекладі міжнародної документації.

Варта уваги і інверсія. У більшості випадків, якщо вона присутня в оригіналі, то залишається і при перекладі:

For the purpose of the results achieved by State Parties...there should be adopted a special document [2]. – Для розгляду результатів, досягнутих державами-учасницями... приймається спеціальний документ..[3].

У наведеному вище прикладі порядок слів не змінений, підмет стоїть після присудка, проте переклад звучить доволі органічно та природньо.

Формальний додаток it також доволі поширений у міжнародній документації. It служить для представлення наступного смислового додатка, який звичайно виражений або інфінітивним словосполученням, або підрядним з'ясувальним реченням. Оскільки в українській мові подібного синтаксичного явища немає, формальний додаток it не перекладається [1].

Whereas it is essential to promote the development of friendly relations between nations [2]. – Беручи до уваги, що необхідно сприяти розвитку дружніх відносин між народами [3].

Звертаємо увагу на те, що у перекладі it опущене, що не робить переклад неповним чи неприродним.

Таким чином, підбиваючи підсумки вище сказаного потрібно зазначити, що переклад міжнародної документації дійсно не є простим через свою специфіку. Тому, перекладач, перш за все, повинен мати широкий діапазон позафонових знань і не прагнути до дослівного перекладу, а навпаки дотримуватися принципу адекватності.

Список використаних джерел:

1. Карабан, В.І. (2018). *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. В.: Нова Книга.
2. *UN Convention on Human Rights*. Вилучено із <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
3. *Загальна декларація прав людини ООН*. Вилучено із http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015